

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2015 року

«

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1.4. НЧПП ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ

Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»

Напрямок підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»

Інститут, факультет, відділення Педагогічний інститут

Київ – 2015 рік

Педагогічна творчість: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»] / В. І. Дем'яненко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015.

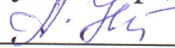
Розробник:

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № __ від «__» _____ 2015 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 М. М. Машовець

Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна творчість»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., модульний контроль – 4 год. самостійна робота – 40 год., підготовка до іспиту – 36 год., екзамен.

Модуль I Змістовий модуль I		Модуль II Змістовий модуль II	
Сутність і специфіка творчої педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку		Творчість вихователя у реалізації педагогічного спілкування	
102 бали		102 бали	
Модуль	Назва модуля	1	2
Кількість балів за модуль		1	2
Лекції		1	2
Теми лекцій		1	2
1 семінарських занять		1	2
Самостійна робота		1	2
Види поточного контролю		1	2
Підсумковий контроль		1	2
Всього: 204 бали К = 204 : 60 = 3,4			

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна дисципліна	Нормативна дисципліна
	Напрямок підготовки 6.010101– «Дошкільна освіта»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): вихователь дітей дошкільного віку	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 108 год.		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Семінарські	
		12 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	96 год.
		Модульний контроль	
		4 год.	-
Семестровий контроль			
36 год.	-		
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Педагогічна творчість»: узагальнення і синтез психолого-педагогічних знань і професійних практичних умінь та навичок студентів задля формування здатності до готовності до оптимального і творчого використання їх у майбутній професійно-педагогічній діяльності на основі теоретичного осмислення суті педагогічного процесу як цілісної системи і чітко вираженої гуманістичної спрямованості.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у студентів знань щодо змісту професійної діяльності фахівця з дошкільної освіти, її цілісний, гуманістичний і творчий характер;
- засвоєння методів дослідження педагогічної творчості та перспектив її розвитку як науки;
- ознайомлення зі структурою творчого педагогічного процесу та психолого-педагогічними умовами формування творчої особистості (вихователя і вихованця);
- розвиток педагогічних здібностей як основи для педагогічної творчості;
- вдосконалення компонентів внутрішньої і зовнішньої педагогічної техніки та готовності до їх застосування;
- формування знань про основні напрямки, зміст, методи виховання, самоудосконалення, самовиховання творчих здібностей особистості.

Внаслідок вивчення дисципліни «Педагогічна творчість» студенти повинні **знати:**

- сутність педагогічної творчості вихователя;
- творчість як основу інноваційного досвіду вихователя, умову його вивчення та впровадження;
- роль педагогічної творчості у майстерності самопрезентації вихователя дітей дошкільного віку;
- значення творчості у реалізації психолого-педагогічних, фахово-методичних та спеціальних умінь вихователя;
- особливості застосування творчості у професійному самовихованні та самовдосконаленні вихователя.

Уміти:

- застосовувати вміння педагогічної техніки та власну педагогічну творчість;
- використовувати творчість як основу для власного інноваційного досвіду, умову для вивчення та впровадження досвіду інших вихователів;
- використовувати педагогічну творчість для власного професійного самовдосконалення;
- творчо здійснювати власну самопрезентацію в роботі з дітьми дошкільного віку, їх батьками, колегами;
- творчо реалізовувати психолого-педагогічні, фахово-методичні та спеціальні вміння.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1. Професійний портрет сучасного вихователя дошкільного навчального закладу

Характеристика нинішнього стану розвитку дошкільної освіти. Роль вихователя у формуванні особистості дошкільника. Педагогічні цінності вихователя дітей дошкільного віку. Професійні функції вихователя дітей дошкільного віку, їх характеристика. Педагогічна компетентність та професійні компетенції сучасного вихователя дошкільного навчального закладу.

Тема 2. Педагогічна творчість та професійно-педагогічна майстерність вихователя

Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості. Базові поняття педагогічної творчості, їх характеристика. Педагогічна творчість і педагогічна майстерність вихователя. Педагогічна ситуація і педагогічна задача, їх місце в освітньому процесі дошкільного навчального закладу. Етапи розв'язання педагогічної задачі.

Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вихователя

Поняття «педагогічна техніка» в історичному розвитку. Сутність понять «техніка», «педагогічна техніка», «педагогічна техніка вихователя дошкільного навчального закладу», «психологічна техніка». Складники педагогічної техніки. Внутрішня техніка педагога. Способи керування психічним станом через вплив на емоційну, інтелектуальну та вольову сферу. Зовнішня техніка педагога, її елементи. Невербальна комунікація, характеристика її складників. Структура та особливості реалізації педагогічної техніки вихователя дошкільного навчального закладу.

Тема 4. Творчість як основа інноваційного досвіду вихователя, умова його вивчення та впровадження

Передовий педагогічний досвід, його сутність. Класифікація передового педагогічного досвіду. Характеристика окремих груп. Критерії використання передового педагогічного досвіду. Вивчення, узагальнення і впровадження в практику досягнень передового педагогічного досвіду. Етапи вирощування досвіду. Особливості організації інноваційної діяльності в дошкільному навчальному закладі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ТВОРЧІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Тема 5. Культура спілкування вихователя дошкільного навчального закладу

Педагогічне спілкування, його особливості, функції. Професіональне і непрофесіональне спілкування вихователя. Усвідомлені та неусвідомлені впливи вихователя. Суб'єкт-суб'єктний характер педагогічного спілкування, його головні ознаки. Функціонально-рольове або особистісно орієнтоване спілкування. Структура педагогічного спілкування. Стилі ставлення вихователя до вихованців та стилі педагогічного спілкування. Бар'єри спілкування. Творчість у моделюванні педагогічної комунікації.

Тема 6. Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні

Спілкування як найвищий сенс педагогічної діяльності. Комунікативність, її сутність, характеристика основних компонентів. Способи комунікативного впливу. Творчість у застосуванні вихователем переконань і навіювань у професійній діяльності. Соціальна перцепція, її сутність. Механізми взаєморозуміння та ефекти перцепції. Стратегії творчої взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії.

Тема 7. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії. Стратегії і прийоми педагогічної взаємодії

Поняття про педагогічний вплив, методи та прийоми педагогічного впливу. Класифікація методів та прийомів педагогічного впливу, особливості їх використання в роботі з дошкільниками. Ключові операції педагогічного впливу. Педагогічна вимога як невід'ємний елемент педагогічного впливу. Види вимог, характеристика основних видів вимог. Умови використання методів та прийомів педагогічного впливу.

Тема 8. Міжособистісні стосунки у педагогічному колективі. Створення для творчості умов як основа сприятливого соціально-психологічного клімату та попередження педагогічних конфліктів

Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Вплив суперечностей між окремими вихователями і колективом на соціально-психологічний клімат у колективі. Конфлікти, їх види, характеристика. Причини виникнення конфліктних ситуацій у професійній діяльності працівників дошкільного навчального закладу. Функції конфліктів. Шляхи та ефективні методи розв'язання конфліктних ситуацій. Попередження конфліктів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма						Заочна форма			
	усього	у тому числі					усього	у тому числі		
		лекція	семінари	індивідуальна робота	самостійна робота	МКР		лекція	семінари	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ										
Змістовий модуль I.										
Тема 1. Професійний портрет сучасного вихователя дошкільного навчального закладу		2	2		5				2	12
Тема 2. Педагогічна творчість та професійно-педагогічна майстерність вихователя		2	2		5			2		12
Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вихователя		2	-		5					12
Тема 4. Творчість як основа інноваційного досвіду вихователя, умова його вивчення та впровадження		2	2		5			2		12
Модульний контроль						2				
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6	-	20	2	54	4	2	48
Змістовий модуль II. ТВОРЧІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ										
Тема 5. Культура спілкування вихователя дошкільного навчального закладу		2	-		5			2		12
Тема 6. Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні		2	2		5				2	12
Тема 7. Педагогічний		2	2		5			2		12

вплив як основа творчої взаємодії. Стратегії і прийоми педагогічної взаємодії										
Тема 8. Міжособистісні стосунки у педагогічному колективі. Створення для творчості умов як основа сприятливого соціально-психологічного клімату та попередження педагогічних конфліктів.		2	2		5					12
Модульний контроль						2				
Разом за змістовим модулем 2	36	8	6	-	20	2	54	4	2	48
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Усього годин	72	16	12	-	40	4	108	8	4	96
Модуль 2										
Іспит	36									
Усього годин	108	16	12	-	40	4	108	8	4	96

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогічна творчість у майстерності самопрезентації вихователя дітей дошкільного віку	2
2.	Творчість у реалізації психолого-педагогічних, фахово-методичних та спеціальних умінь вихователя	2
3.	Взаємозв'язок педагогічної та театральної діяльності	2
4.	Роль уваги та спостережливості в творчій педагогічній діяльності вихователя	2
5.	Техніка активного слухання	2
6.	Педагогічний такт та педагогічна етика у професійній діяльності вихователя	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Професійний портрет сучасного вихователя дошкільного навчального закладу 1. Дати порівняльну характеристику «традиційного» та «ідеального» вихователя.	5	10

	2. На основі публікацій у фахових журналах 2014-2015 рр. (вказати автора, назву публікації) визначити напрями творчої діяльності вихователя дошкільного навчального закладу.		
2.	Професійно-педагогічна майстерність та педагогічна творчість вихователя 1. Скласти глосарій основних понять теми. 2. Зробити цитатник праць А. С. Макаренка «Деякі висновки з мого педагогічного досвіду», «Про мій досвід».	5	10
3.	Педагогічна техніка як основа педагогічної творчості вихователя 1. На основі аналізу зовнішнього вигляду героїв портретів Т.Г. Шевченка («Казашка Катя», «Хлопчик розпалює грубку», «Портрет дівчини з собакою», «Портрет А.С. Ускової з донькою Наташею» «Портрет дітей В. М. Репніна») скласти уявлення про внутрішній стан дітей, що зображені на картинах, та занотувати їх. 2. Розробити ескізи моделей одягу для вихователя дітей дошкільного віку (5 моделей), враховуючи критерії «правильного одягу» педагога, та підготувати коментарі до них.	5	10
4.	Творчість як основа інноваційного досвіду вихователя, умова його вивчення та впровадження 1. Ознайомитись із досвідом роботи вихователя дошкільного навчального закладу-бази практики та проаналізувати його за алгоритмом вивчення: мета, завдання, зміст, форми, методи, засоби. 2. Ознайомитись із досвідом роботи переможців Всеукраїнських конкурсів «Кращий дошкільний навчальний заклад 2014/2015 року», «Кращий вихователь дошкільного навчального закладу 2014/2015 року» та описати його (досвід одного ДНЗ або одного вихователя).	5	10
5.	Культура спілкування вихователя дошкільного навчального закладу 1. Розробити пам'ятку основних заповідей педагогу-початківцю під девізом «Геній	5	10

	<p>спілкування» (за В. Л. Леві).</p> <p>2. Виписати із книги відомого вченого В. А. Кан-Калика рекомендації автора щодо вдосконалення техніки педагогічного спілкування (Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении / В. А. Кан-Калик – М. : Просвещение, 1987. – 190 с.).</p>		
6.	<p>Психолого-педагогічні умови творчої взаємодії в педагогічному спілкуванні</p> <p>1. Скласти таблицю основних правил переконуючого впливу, зазначивши їх назву та характеристику.</p> <p>2. Визначити прийоми розвитку уяви, що допомагають творчій діяльності. Скориставшись цими прийомами, придумати казку для дітей, що допоможе їм краще уявити тему (наприклад, казка «День народження Миколки», де дійовими особами мають стати букви (або цифри), що завітали в гості з далекої країни «Азбуки» (або «Математики») з подарунками і цікавими історіями.</p>	5	10
7.	<p>Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії. Стратегії і прийоми педагогічної взаємодії</p> <p>1. Охарактеризувати спонукальні та гальмівні прийоми педагогічного впливу для використання в роботі з дітьми дошкільного віку.</p> <p>2. Занотувати прийоми етичного захисту педагога.</p>	5	10
8.	<p>Міжособистісні стосунки у педагогічному колективі. Створення для творчості умов як основа сприятливого соціально-психологічного клімату та попередження педагогічних конфліктів</p> <p>1. Підготувати тезисний конспект-порадник за книгою Д. Карнегі «Как завоевать друзей и оказывать влияние на людей».</p> <p>2. Скласти пам'ятку для вихователів «Як поводитися, коли виникла проблемна ситуація, і ви зустрілися з батьками для неприємної бесіди?».</p>	5	10
	Разом	40	80

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, використання комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація);
- практичні: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науковими джерелами, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальна дискусія, пізнавальна гра, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності: роз'яснення значимості учіння, пред'явлення навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні.

8. Методи контролю

Метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод програмованого контролю, метод самоконтролю, модульні контрольні роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Екз.	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				Макс. кільк. балів		
	Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		T8	8
1		1	1	1	1	1	1	1			
Семінарські заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	66		
Самостійна робота	10	10	10	10	10	10	10	10	80		
МКР	25				25				50		
ВСЬОГО – 204 б. РК – 3,4											

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів	незадовільно

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

11. Рекомендована література

Базова

1. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко. – Суми : Університетська книга, 2010. – 317 с. *
2. Педагогічна майстерність : Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ex.ua/5074950> *
3. Педагогічна майстерність : Хрестоматія : Навч. посіб. / Упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред.

- І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с. : іл. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147648/> *
4. Пихтіна Н. П. Педагогічна творчість : навч. посіб. / Н. П. Пихтіна. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 175 с.**
5. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : Підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147940/> *

Допоміжна

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку : становлення фахівця в умовах навчання : монографія / Г. В. Беленька. – К. : Світич, 2006. – 304 с. **
2. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Вид. центр «Академія», 2006. – 256 с.**
3. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2008. – 138 с.**
4. Кан-Калик В. А. Педагогическое творчество / В. А. Кан-Калик, Н. Д. Никандров. – М. : Педагогика, 1999. – 144 с.**
5. Куземко Л. В. Сучасний стан підготовки вихователів до реалізації індивідуального підходу в роботі з дошкільниками Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (20 квітня 2011 р.). / Леся Валентинівна Куземко. – С. 80-83. ***
6. Кульчицкая Е. И. Сирень одаренности в саду творчества / Е. И. Кульчицкая, В. А. Моляко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 316 с.**
7. Машовець М. А. Вступ до спеціальності: дошкільна освіта. Модуль 2: навч. посіб. / М. А. Машовець, В. І. Дем'яненко. – 2-ге вид., допов. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 192 с.*
8. Станіславський К. С. Работа актора над собою / К. С. Станіславський; За ред. Ф. Гаєвської, перекл. Т. Ольховського. – К. : Мистецтво, 1953. – 672 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.ru/CULTURE/STANISLAWSKIJ/akter.txt> **
9. Філоненко М. Психологія спілкування: Навчальний посібник / М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.ua/booksfornau/2008/Psiholog_spilk-Filonenko.pdf **

* – бібліотека Педагогічного інституту

** – бібліотека кафедри педагогіки та психології

*** – Інституційний репозиторій Київського університету імені Бориса Грінченка